

تیرۆری فیکری درێژهی ههیه؟

کاوه همدامین/سلیمانی

پێڕه‌ی پێستری له‌قه‌ب له‌ که‌سیک نرابێت ، خه‌سه‌له‌تی تیرۆره‌ که به‌ هه‌مه‌سه‌عه‌ید هه‌سه‌ن دراوه ، کاتیک گوترا ئیڕه‌بای فیکرییه به‌راستی چهند ده‌روانه‌ ته‌م زاراوه‌ تازه‌یه ته‌واو بۆ ئه‌و نووسه‌ره ده‌بیته ، له‌ راستیشدا تیرۆر جووری هه‌یه ، ره‌نگه‌ ئیستا ئه‌وه باوه و له‌به‌ر چاومانه که "قاعیدی" درنده ده‌یکات به‌ کوشتن و له‌ ناو بردنی مروف به‌ کۆمه‌ل ، به‌لام تیرۆر وه‌کو ووشه‌ مانایه‌کی به‌ربلاوی هه‌یه و ته‌نها په‌یوه‌ست نی‌یه به‌ له‌ ناو بردنی تاك ((که ئه‌وه‌یان تیرۆری جه‌سته‌یه)) ، به‌لام تیرۆری فیکری ، تیرۆری کۆمه‌لایه‌تی ، تیرۆری مه‌عنه‌ویش رۆژانه له‌ ناو ژبانی کۆمه‌لدا دووباره ده‌بیته‌وه به‌ گشتیش هه‌ر شتیك به‌شپه‌یه‌کی ناره‌وا ((و بی ئه‌وه‌ی ریگای به‌رامبه‌ر بدات به‌ره‌نگاری بیته‌ یان ئه‌و دۆخه‌ی بۆ نه‌ره‌خسینیته‌ به‌ ئازادانه به‌رگری له‌ خۆی بکات)) ، نازار بدات تیرۆره‌.

با زۆر له‌ کرۆکی باه‌ته‌که‌ دوورنه‌که‌ومه‌وه ، ده‌مه‌ویته‌ باس له‌و ئیڕه‌بایه‌ فیکرییه بکه‌م ، هه‌مه‌سه‌عه‌ید هه‌سه‌ن که به‌ به‌رنامه‌ ریژی هه‌ر جاره‌ی تیرۆری نووسه‌ریک یان شاعیریک یان که‌سایه‌تیه‌ک ده‌کات ، ئه‌مه‌ ئه‌وه ده‌گه‌یینه‌ته‌ ده‌بیته‌ لایه‌نیك له‌ پشته‌وه هه‌بیته و بۆ ئامانجیک پالی پیوه‌بیته‌ بۆ ئه‌نجام دانی ئه‌و کرده‌وانه ، هه‌مه‌سه‌عه‌ید هه‌سه‌ن که توندترین نووسه‌ری جینۆ فروشه‌ به‌ کوردی بنووسیت زۆر درنده‌ هه‌یشتی تیرۆرستانه ده‌خاته سه‌ر که‌س و لایه‌نه‌ سیاسیه‌کان گه‌ر که‌میکیش ئاور له‌ ره‌وتی کاری ئه‌و نووسه‌ره بده‌ینه‌وه ده‌بینین ، پیغه‌مه‌ری موسلمانانیش "د.خ" له‌ په‌لاماردانی بی به‌ش نه‌بووه هه‌روه‌ک له‌ یه‌کیک له‌ شیعره‌کانی ساتیردا (پی‌ی هه‌لده‌ستیته‌) ، ئینجا زۆریه‌ی سه‌رکرده‌ی حزبه‌ سیاسیه‌ نیشتمانیه‌کانی کوردستانی به‌سه‌ر کرده‌وته‌وه ، به‌ ئه‌ندامانی سه‌رکرده‌یه‌تیه‌وه ، ئینجا شاعیر و نووسه‌ره گه‌وره‌کانی کورد وه‌ک شیرکۆی بیکه‌س ، ره‌فیق صابر ، که‌مال میراوده‌لی پاشان به‌ نووسه‌ر و ئه‌دیبه‌ و که‌سایه‌تیه‌ سیاسیه‌کان نه‌پاریزاون له‌ هه‌یشتی تیرۆرستانه‌ی هه‌مه‌سه‌عه‌ید. یه‌کیک له‌ خه‌سه‌له‌ته‌کانی هه‌مه‌سه‌عه‌ید تیرۆرسته‌ ئه‌وه‌یه که ئه‌وانه‌ی دۆستین ته‌گه‌ر شه‌یتانیش بن ئه‌وا پارێزاون له‌ لێشای تیرۆری ئه‌و ، که‌واته به‌بی‌ی ته‌م خالانه‌ ماکی تیرۆرستی روونده‌بیته‌وه . (١) له‌ رووی ئه‌وه‌ی که په‌لاماره‌که‌ی فراوانه و زۆر که‌س و چینه‌کان ده‌گرێته‌وه ، (٢) له‌ رووی ئه‌وه‌ی که‌سه‌کان به‌ به‌رنامه‌ ریژی هه‌لده‌بژێریته‌ ، (٣) ئه‌وانه‌ی که پشتگیری ده‌کهن ته‌گه‌ر هه‌موو گیانیان که‌م و کورتیش بیته‌ به‌ر ره‌خه‌ و تیرۆری ناکه‌ون ، (٤) شاره‌زایانه و ووریا‌یانه راستیه‌کان ئاوه‌ژووده‌کات.

ئه‌مانه هه‌موو خالی باه‌تین که ده‌یسه‌لمین ره‌وتیک به‌کارده‌هێنیت که تیرۆره ، که له‌یه‌ک چوونی ته‌واو هه‌یه له‌ شیوازی کاری جووری تری تیرۆر.

بۆ نمونه‌ درۆ زۆر به‌ به‌رنامه‌ دروسته‌کات و که‌ش و هه‌وایه‌کی له‌باری بۆ دروسته‌کات که تا خۆته‌ر بروای پی بکات دروست وه‌کو ((غسل دماغ)) که‌ی که تیرۆرسته‌کان ده‌یکهن چۆن تیرۆرسته ئیسلامیه‌کان زۆربه‌یان له‌ ژیر په‌رده‌ی دینه‌وه مه‌ی خۆر و مه‌ستی شه‌وانی سورن به‌لام له‌سه‌ره‌وه نوێژیان ناچیت و کلیلی به‌هه‌شتیان له‌ چنگایه ، ئه‌میش له‌ کاتیکدا خۆی خزمه‌تکاری دوزمانه‌ که‌چی له‌ هیج پارته‌کی کوردستانی رازی نی‌یه و به‌ خائینان ده‌زانی.

تیرۆرسته‌کان په‌لاماری بره‌ی پشته‌ی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان ده‌ده‌ن که یه‌که‌ی کارگێری و هه‌یری ناوخۆیه ، هه‌مه‌سه‌عه‌ید هه‌سه‌ن دژی په‌رله‌مان و حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستانه و سوکایه‌تیا‌ن پی‌ده‌کات ((وه‌ک له‌ نووسینه‌کانی خۆیدا به‌روونی دیارن)).